

Plymouth, Pa. 8 Vasario.

Apart Europos lenkiszku laikrascezių, užsipūlančių ant lietuvių, Amerikos lenkiszki laikrasceziai tulą laiką tylėjo, o praėjusę vasarą, lyg simpatizūdami, rasė apie lietuvių persekiojimus, pasiremdami ant maskolizkų laikrascezių, kurie taipgi rasė apie lietuvių vargus. Kada Austrijai praėjusį metą pakilo smarki kova tarp slavų ir vokiečių, paskutinųjų vadas, Volff, nūlatai buvo varomas lenkų peršerengą be mielaszirdystės. Lenkai savo skriaudas, vokiečių daromas, gerai atjauczia ir teisingai ginasi, kas rodosi, turėtu atvesti į supratimą, kad ir kitos tautos prispaustos arba spaudžiamos nū lenkų, turi lygią tiesą gintis ir gūstis ant ponų lenkų skriaudimų. Lenkai skriausdami lietuvius tautiszka mislyja, tūmi szelpia jūs arba gerą darą, ir kada lietuviav save skriausti ponams nesidūda arba atjieszko savo tiesas, tada lenkai szaukia gevalt! „litvomanai“ nori Lenkiją maskoliams pardūti, kaip ir patys yra jiems parsidavę. Kaip lietuvių pirmūliai, ant kurių lenkai gūdziasi, yra maskoliams parsidavę, rodosi galėtu persitikrinti iš prikimszty kalejimų Lietuvoje ir net Petropavloske Petrapilėje. Bet ponai lenkai to nejtėmyja nei su mikroskopu. Neteko matyti nei girdėti, kad lenkai būtų isztarę tokiaime atvejyje zodelį pagūdos. Pagal jų nūmonę tai net ir Kražiūse liejosi lenkiszkas kraujas ir nukentėjo „polska viara“ (pasaka „Przegląd Powszechny“). Nebutu padyvo ponams lenkams, kaipo sziaudien maskoliams ir vokiečiams, kurie visai nepripazįsta lietuvių, jeigu jie turėtu patvaldystę. B-t sziaudien patys budami suslėgti rėkja ant lietuvių, atjieszkančių savo tiesų nū tų paczių slogintojų, už judoszystę, kuri teisin-

gai lenkams priklauso.

Lenkiszkas dienis laikrasztpalaikis „Polak w Ameryce“ (isz 31 Sausio 1899, No. 247) iszliejo visą savą tulžį ant lietuvių, ir rusinų kartu, statei už judoszystę, už iszdavimą lenkų su Lenkija maskoliams, už ardyimą Lenkijos. Zaunya „Polakas“ kad maskolizska propaganda ir pravoslavija ezionai, Amerikoje, di dei keroja, o lietuviav ir rusinai yra to viso agitatoriais. Ezionai p. Slisz, „Polako“ redaktorius turbut pagautas nū „delirium“ pamatė tokią baisią szmeklą. Kitos priezasties atrasti veik negalima.

Apart kitko „P. w. A.“ raszo: Neapkanta lietuvių ant lenkų Amerikai pakilo iki to net laispnio, kad tuli lietuviszki kuningai (kokie? kun. Burbajau mirės) bažnyčioje skelbė, kad dievmaldystė lenkiszkų kuningų laikoma, yra neverta ir lietuviav neprivalo ant tokių dalyvauti.

Lenkai sziaudien gali jau pasidziaugti isz visų lietuviszkių kuningų Amerikoje, nes tiejie jau sako pamokslus lenkiszka, nors sienoms. (kun. Kaulakis isz Philadelphios Plymouth'e per keturdeszimtę pradzioje Grūdžio 1898 m.) Dėlto szitas riksmas yra be jokio pamato.

Jeigu ponai lenkai nori sprasti lietuvius, tai teiszsimokina lietuviszka o tada matys mūsų mierius ir darbus, ir neprivalys baidytis szmeklų. Ir tegul netaip vienpusiszka viską sveria, o tiktai kaip lygus su lygiu Sziaudiniai, o ir visi, lenkų riksmai ant lietuvių yra be pamato, nes mes tiktai savo atjieszkomė ir tame lenkai neturi jokios skriaulos. „Szėtonūti“ lietuvius už savo žmones ir tiesas dirbanczius, gali tiktai beprocziai.

„Kataliko“ redakcijai

Jau dvi sznvaitės kaip ne gauname jūsų laikrascezio.

Malonėkite prisiusti NNo. pradedant nū 15 Sausio, nes tų negavome.

Puikus laikrodis

leidžiasi ant i-zlaimėjimo, kurį padarė M. Paltanavicius isz Broad Brook, Conn., kurio visas užpelnas yra paskirtas ant naudos „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“. Laikrodis apart didumo ir gražumo turi automatiszkus prietaisus; kas pusė valandos atsidaro durelės, iszjoja raitelis su trimita, varpelis bokszte skambina ir muzika grajija net ketverių grajus. Laikrodį reikia tiktai sykį užsukti ant 8 parų. Dėlto gi kiekvienas geros valios lietuvis, norintis paszelpiti „T. M. D.“, o tūmi ir Tėvynę, nepasigailės tos keletos centų ir pirsks vieną arba kelis tikietus bei paragins prie pirkimo ir savo kaimynus, kur Laumei nulemiant gali laimėti tą puikų laikrodį. Tikietai yra sunumeravoti ir kiekvieno pirkėjo užraszomas adresas, kad nebutu jokio apsirikimo. Tikietai yra gaunami pas visus „T. M. D.“ kūpų virszininkus kaipo ir „Vienybės“ redakcijai po 25 centus. Pinigus galima prisiusti paczto markutėmis.

Perkanti tikietus isz „Vienybės“ redakcijos, visi bus laikrasztyje apgarsinti kaipo geri tėvynainiai. Kas pirmesnis!

Isz Lietuvos.

Gudeliai (Senapilės pav. Suv. gub.) Nors mūsų parapija nedidelė, vienok sziaip taip pastatėme naują bažnyčią, ir nors nėra dar prirengta kaip reikiant viduryje, eziaus su laiku ir tas įvyks. Matote ant sykio viską negalima. Tiktai mūsų kapinė! tai haugu ir paziūrėti ant jų. Tvoros suirę, ir trempe visi, kas nori, karvės, žąsys ir kiaulės. Matai, numirė žmogus,

užkasė jį ir atlikta. Kam dar tverti tvoras, taisyti kapus ir apsodyti jūs su žolynais, kad isz to naudos nėra jokios apart sugaizties. Bažnyčią ir kapines, yra visos parapijos uždūtė taisyti, ir rodosi, kad daugumai apie tai darbūjantės, viskas turėtu buti tvarkoje. Bet kur tau. Vietoje bažnyčios pūszimo, blizga klebonija, o dėlei kapinių aptvėrimo, tai jų kaimynystėje yra klebono aūgintinei nupirktas gyvenimas. Mat Dievas (bažnyčioje) pabuva ir prastoje vietoje, o klebonas to padaryti negali jau. Viduriniai klebonijos papūszimai yra toli puikesni už tulų bažnyčių. Matote piemū už avis yra vis gudresnis, ir szioms nei į mislį nepūla, ant ko suvartoja piemū jų vilnas. Jeigu parapijonai butu ne avys, o žmonės, tai pardūtu tūs klebono namus ir gražiai apmurytu kapines bei pataisytu kaip reikiant bažnyčią. Ir isz antros pusės, isz ko parapijonai dasiprotės? Klebonas jūs ant to nepaakins, o kuris tą mato, tai vėl turi tylėti, nes iszgirdęs klebonas tūjaus iszrėks bedievių ir nuvarįs pragaran. Nors dantis sukandęs, o reikia tylėti. Kitai taip butu, jeigu kelintas deszimtas gautu laikrasztį paskaityti. Parapijonai nepazįsta savo tiesų. O laikas yra susiprasti.

Skaitydamas knygą „Apie žemę ir kitus svietus“ radau, kad kas dabar yra žemėje, pirmiaus turėjo buti ant jos pavirszio. Praėjusę vasarą bekasant durpas Patriszkių pelkėse, Padovinio valszciaus, iszkasė molūį pūda gilume 6 pėdų, kur gilyn yra tiktai smiltis jau. Aizku, kad tas pūdas turėjo buti ant pavirszio ir užėjus patviniui ant smilčių tapo sunesztas dumblas ir pasidarė pelkė. Kada tas patvinyš buvo, tai Dievas žino, bet kelis szimtus, ar tukstanczius metų pūdas iszbuvo pel-

keje. Žmonės nedūdami jokios vertės tam pūdui, pavede vaikams, kurie jį sukulė. Butu buvusi gera atmintis.

Taip gi praėjusę vasarą, ant kalnelio, ties Padovinio pilekalniu, iszarė visus kaulus žmogaus. Ar čia buvo kapai karių laike, ar gal žmogūda jį čion buvo pakasęs, sunku žinoti. Pirmiaus čionai gyvenė Kreivėnas, bet jam nu gyvenusią vietą apėmė Grinius.

Ritadės Pažystamas Trupinėlio ginczijos su Džuku už Padovinio pilekalnį per „Vienybę“. Asz gi pripažistu Paž. Trupinėlio tiesą. Pas Pajajus ir dabar yra dar to lėvono galva, nes joi cukrų laiko (ypatinga cukrinyčia Red.) ir asz saldinausi isz jos arbata ir kalbėjau apie tai.

Gudeliszkis.

Naumiestis. (Suvalkų gub.) Žiema szj metų nei šziokia, nei tokia. Daugiaus lyja negu szala. Dabar 20 Sausis o ne gali isz purvyno iszklampoti, kur kitais metais szlajoms važiavom net smiegi girgždant. Esant tokiai netikusiai žiemai, vieszi daugelis ligų; vaikai labai serga kaklais ir mirszta, suaugę žmonės, ypatingai moters, serga uždegimu plaučių ir taip gi mirszta.

Naumiestyje 3 Sausio nusiūdėjo Ambrazeviczius, 23 metų, įsimylėjęs merginą, kuri nenorėjo už jo tekėti.

Sūdzių kaime, Naumieszio pav., per kalėdas numirė Mal skienė, turinti 106 metus.

Sudargo klebonas, kun. Sč dereviczius tapo atstatytas nu parapijos. Mat, jis pirkė ūkė ir parsamdė jas žylius. Parapijonai raszė vyskupni Baranauckui, kad jų klebonas nieko nesirūpina apie griuvančių bažnyčių o taisyti tik tai namus, į kuriūs atstatytas ir nusikraustė.

Daržininkų kaime pas Naumiestį vienam ukiankui arklys nukando nosį.

Į Szuklių dvarą atėjo viena mergina su vaiku ir apsinakvojo pas Pauksztienę, ir vakare palikusi vaiką Pauksztienei iszėjo savo keliu ir nesugrįžo.

Vytautas Kareivis.

Politiszkos žinios.

Amerika. Paskitineme laike tušus amerikonus, ypatingai valdininkus, pagavo noras paiplēszti svetimų szalių vardan laisvės ir žmoniszkumo; o kad tą atsiekti, tai reikia armijos tokios, kokią turi Europos monarchijos, kad reikale butu poranka szimtai tukstanczių kareivių ir t.t. Kongresas dabar priėmė užmanymą, kad padauginti kariauną nu 25,000 ant 100,000. Prezidentui palikta galė sumažinti kiekviena kompanija ant 60 kareivių, kad laike pakajaus butu tiktai 50,000. Amerika nusiziūrėjusi į Europą pakajaus iszlaikymui padaugino dabar dvilinkai kariauną, toliaus vėl padaugius ir nejutoms Amerikoje reikės pakajaus iszlaikymui kelių szimtų tukstanczių kareivių, kaip ir Europos vieszpatyštėms, kur iki sziolei, Amerikoje, užteko 25,000 kareivių. Užmanymas Cumming'o (dem. N. Y.) kad butu užginta, kariauna vartoti iszkilus straiškams, tapo atmetas. Darbininkai dabar gali užtikrinti buti, kad sustraikavus, bus kaip szunes iszszaudyti, kaip tai buvo Lattimere. Algas ir visą užlaikymą kariaunai turės mokėti vienok darbininkai.

Amerika paskyrė \$3,000,000 iszmokėjimui kubiecziams algų ir buk gen. Gomezas sutekę paleisti kubaniszką kariauną, sudedant giuklus kubieczių tautiszkam komitetui. Pasklidus tai žiniai, buk Gomezas taip padaręs, už protestavoją kiti kubieczių kari-zki virszininkai, kad vienas Gomezas be rolos savo genarolų, kubiečių seimo, taip padarytu. Amerikonų dovana tie \$3,000,000

kubiecziams yra tiktai pažeminimas jų. Kubieczių armija nieku budu negali buti paleista ir ji nekovojo dėlto, kad gautu nu amerikonų dovanas, bet turi gauti tai, kas jai prieguli ir tautai, už ką jie kovojo. Gen. Menacal dabar tūš Havanos policijos virszininkas, taip gi netiki, kad Gomezas taip butu padaręs ir užtikrina, kad kubiecziai neprūmę Amerikos dovanų ir kad kubiečių armija yra reikalinga iszlaikymui tvarkos. Jei Gomezas butu isztikro taip padaręs, tai jis turės priesz tautą atsakyti, ir tas jo darbas neturės jokios vertės.

Nesutikimai tarp Vokietijos ir Amerikos dėlėi ermyderių ant salų Samoa pakilusų, pasibaigs ant niekų, nors isz karto iszveizejo baugus. Girtas vokietys Grassmuehl isz nežinės ar tycziomis iszdauzė sudo langus akmenais. Tas nepatiko vyriausiam sudžiai, amerikoniui Chambers, ir tas vokietį suaresztavojo, ir padarė politiszką ermyderį isz tuszezio nieko. Amerika Vokietiją bene užganėdins.

Pilipinūse jau užsidegė karė tarpe pilipiniečių ir amerikonų. Pilipiniečiai nesulaukė demis iszpildymo Amerikos prižadėjimų, pasiėmė varu Ameriką priversti prie iszpildymo. Amerika zadino pilipiniečius ir naudodamasi isz laiko drutinosi ir daugino pajiegas, ką matydami pilipiniečiai gerai suprato, pasirįzo Amerikos pajiegas stabdyti. Praėjusę subatą vakare, buvo didelis tarp pilipiniečių ir amerikonų pas Manilą muszis, kur 40 amerikonų tapo užmuszta o 175 suzeisti. Amerikonai tūni tarpu nustumę pilipiniečius isz jų vietų ir 2000 užmuszė, 3500 suzeidę, bei 5000 s gavę. Kiek ezion teisybės, patirsime vėliaus. Pilipinų Junta Londono tvirtina, kad pas Manilą taip daug kariaunos nebavę ir netiki tam nukricziai. Amerikos kariaunos virszininkas Otis,

pran-sza, kad pilipiniečiai paskutiniamelaike gavę daugel gerų Mauser-szaudyklių, keletą kanūlių, kurių tulos yra greitai szaujancios. Amerikonų kareivių Pilipinūse yra 19,516; pilipiniečių skaito į 30,000 gerai apginklūtų. Washingtono virszininkui abejoja apie amerikonų pasekmę, kadangi aplinkui Manilą yra visur apzėlę tankus krumai, kuriais pilipiniečiai galėjo prisiartinti prie pat miesto ir lengvai užpulti isz nežinių ant amerikonų eilių, ką ir padarė. Padūdamos žinios amerikoniszkų virszininkų nesutinka. Admiralas Dewey yra viską pergalėjęs, genarolas Otis turi 40 užmuszų ir 175 suzeistus, apicieras Thompson padūda, kad yra labai dideli nukricziai, o ispaniszkos kariaunos virszininkas, Rios, padavė žines į Madridą, kad pilipiniečiai iszvię amerikonus isz jų vietų ir nukricziai abiejų pusų dideli esą. Gyventojų dauguma simpatizuoja Aguinaldui. Kokie amerikonų pasilaikymai Pilipinūse nebutu, visgi jie yra iszgandyti jau. Pirmąją pagelbą, kurią amerikoni gali sulaukti nu 6000 vyrų, negrėicziaus Pilipinus pasieks, kaip po 3-4 sanvaiczių. Į tą laiką gali visas apsiversti ant kitos pusės ir Amerika nesuspėja įgyti reikalingų pajiegų. Aguinaldas apreiszke Ispanijos virszininkui, Rios, kad jis paleisę visus kareivius ir civiliszkus urėlnikus už atmokejinę pusės milijono dolerių ir palikimą jam visų szaudyklių patronų ir kanūlių, kurias Ispanijon grįzdami kareiviai gabentasi. Senatoriai Washingtonė ginczyjasi dėl užsidegimo karės ir kaltina valdžią dėlto, kiti su visu karszeziu nori pilipiniečius nuramdyti, kad ir kas zin kas kasztūtu. Pamatysime kas toliaus nusidūs.

Ispanija. Anglijos laik.

raszcziai pranaszauja, kad Ispanijai karlistai pakelsė maisztą, kaip tiktai taps užvirtinta sandara tarp Amerikos ir Ispanijos. Visa maiszto organizacija esanti rankose markyzo de Carralbo.

Prancuzija. Dreifuso prova nieku budu negali užsibaigti ir rodosi iszradimas teisybės yra negalimas. Buvesis kasacijos sudo prezidentas Beaurepaire apreiszkės, kad Dreifusas liks iszteisintu. Prieszininkai sudžios sako, kad Dreifusas yra kaltas, bet isz baimės atsisakė nū iszrodymo tos kaltybės, kadangi gavo anonimiskus laiszkus su grunzdiniais. Dabar visą tą provą pavedė perkrauti neapsivedusiam Bardui, kadangi kerszintojams iszpildzius savo grunzdima, liktusi tulės szejmynos naszlaicziais. Mieste Marseille buvo didelis susirinkimas, kur Dreifuso szalininkai užpūlė prieszininkus ir susirovė, kad policija vos istengė numalszinti. Daugelis tapo suzeistu bei aresztavotu. Algieri (Aprikoi) taipgi susimuszė už tą pat. Grovas Esterhazy buvo isz Anglijos parvykęs į Paryziu pagal užtikrinimą valdžios, kad jo neresztavos. Po iszklausymui vienok valdžia norėjo jį suareztavoti ir jam praneszus per vieną augsztesnį policijantą, kūveikiausiai iszbėgo į Holandiją.

Prancuzija nori gauti nū Anglijos pasiskolinti tiktai \$50,000,000 padidinimui kariaunos bei laivynės. O kad laimėtu paskolę, keta kariszkus laivus dirbdinti Anglijai. Europos pakajaus iszlaikymas jau dabar rymoja ant durtuvų ir kanūlių tiktai, bet ilgai taip pasilikti negales. Prancuzijai atsirado partija norinti karaliaus, kur iszvytos giminės Orleanų, L. Bonapartą nori pakelti į karalius. Bonapartas dabar tarnauja kariaunoje Maskolijai, nū kurios turėtu

pagelbą, kada pakiltu maisztas Prancuzijai.

Vokietija. Vokietijos valdžia vis nenustoja iszvarinėti svetimus darbininkus. Dabar valdžia užsiėmė suskaitymu visų svetimų darbininkų ir isztyrimu, kur darbininkų reikia, kad tokiose vietose butu primami tiktai neapsivedę ir susimislyjus valdžiai, tokie greicziaus gali buti iszvaromi, negu su szejmynomis. Pirmiaus isz vakarinės Vokietijos niekad os nevarydavo svetimų darbininkų, o tiktai isz Rytprusių parubezių. Dabar isz miesto Essen iszvarė 230 darbininkų lenkų, kurie veikiausiam laikė turi apieisti Vokietija. Seimas buvo paėmęs ant apmasytymo, ką daryti su Szveicarija, lizdu socialistų ir anarkistų. Socialistų vadas Bėbelis dar pridėjo, kad Szveicarijai turi prieglauda ir kuningaicszcziai bei sziup iszikiimi karunavotoms galvoms žmonės isz ko pakilo didelis ermyderis. Ciecorius prie atidarymo seimo Brandenburgijos provincijos, laikė prakalbą ir gerė ant brandenburgiecių sveikatos. Isz jo prakalbos pasipiktino visi laikraszcziai ir kritikūja ciecoriaus netaktiszkumą. Ciecorius save prisilygino prie darziuniko, isz Dievo malonės, ir noriai darbūjasi apie medį Vokietijos vieszpatystės, kur supuvusias bei padziuvusias szakas nupjaustysės bei kenkianczias szaknis iszkasės ir nukirsės. Tomis szakomis ir szaknimis yra agrarai ir socialdemokratai arba kitos jam nepatinkanczios partijos. Ciecorius tiki-i su pagelba katalikų įvesdinti įstatymus, susiaurinananzius žmonių tiesas, kūmi padidins tiktai skaitlių savo prieszų. Jau dabar isz abelno skaitliaus balsų didesnė pusė yra už socialistus atidūta, dėlto ciecorini vargu bus iszskasti tą szaknį ir iszkirsti, kadangi toji gali buti suaugusi su revo-

liucija. Berlyno miestas iki sziolei valdė-i pats savimi ir valdžia neturėjo tiesos kisczisi į miesto reikalus. Dabar valdžia padavė užmanymą į karalystės seimą, kad atimti miestui tą valdžią ir paskirti jam virszininką. Valdžiai nepatinka, kad mieszczionys pūszia kapus maisztiuninkų isz 1848 metų, bei dabar davė nominaciją socialistui Singeriui į mokyklų komisorius. Berlyno demokratai organizūjasi, kad nepasidūti.

Maskolija. Dėlei neuždėjimo vaisių praėjusę vasarą, vieszi 9 pietinėse gubernijose badas. Draugystė raudonojo kryžiaus iki sziolei iszleido 562,000 rublių paszalpai badūlių. Draugystė turi įtaisius daugelyje vietų virtuves, kur maitina badūlius.

Dalis darbu.

— *Springfield, Ill.* Czionais pakilo didelis sumyszimas tarp baltųjų ir jūdųjų kalnakasių, ir prisibijoma, kad ne iszkiltu žudynė kaip Virden'e. Kariauna tapo paszaukta dėlei tvarkos.

— *Pottsville, Pa.* Kasyklų savininkai Schuylkill pavieto nutarė numazinti kalnakasiams algas ant 8%. Numazinimo priezastis esanti perpildytas turgus kietanglių.

— *Dunkirk, Ind.* Czionai sudegė „Ohio Flint Glass Works“ dėlko 200 darbininkų neteko darbo. Iszkados pasidarė ant \$50,000.

— *Houghton, Mich.* Kompanija kasyklų vario, esanczių arti ezero Lake Superior, kur dirba apie 12,000 darbininkų pakėlė algas ant 10%.

— *Appleton, Wis.* Ant kranto upės Menominee taps pastatytas didelis popieros pa-

brikas, didesnis už kitus vakarinėse valstijose esanczius. Kasztai pastatymo isznesz į pusę milijono dol. Pabrikas szį metą turi buti pabaigtas.

— *Minneapolis, Minn.* Gelezinkelio kompanija Minneapolis & St. Louis užmanė vesti gelzkelį statei isz Minneapolis į Omaha. Darbas prasidės at-einanczią vasarą ir daugelis darbininkų bus reikalaujama.

— *Racine, Wis.* Gelezies liejinyeczioje Racine Maleable & Wroth Iron Co. netikėtai nūpūlė pecziaus dugnas, iszsiliejo sutirpusioji gelezis ir apdegino 6 darbininkų rankas, krutingę, pilvą ir kojas. Apdeginimai nū paojingi.

— *Williamsburg, Ky.* Aplinkinėse kasyklose kalnakasiai rengiasi straikūti ir dėlto tegul niekas nevaziūja tenai jieszkoti darbo.

— *Glen Jean, W. Va.* Collins Colliery Co. numazino kalnakasiams algą po 5 ct. ant tono.

— *Carlinville, Ill.* Vietinėse ir aplinkinėse kasyklose darbas sustojo, bet trumpame laike vėlai beu pradės dirbti.

— *Leavenworth, Kansas.* Nesutikimai tarp kalnakasių ir kasyklų savininkų pasibaigė per santaikos sudą.

— *Victor, Ohio.* Nū ilgo laiko nedirbananzios kasyklos Last Dollar, pradėjo dirbti.

— *Saginaw, Mich.* Czionai buvo sustraikavę kalnakasiai reikalaudami didesnės algos, bet kasyklų savininkai ant to nepristojo, tikt prizadėjo, jeigu iszgalės tai pakels algas. Kalnakasiai sugrįzo prie darbo.

— *Mayersdale, Pa.* Kalnakasiai dirbanti kasyklose

Merchants Coal Co. sustraikavo dėlei numazinimo mokesčių nū 40 ct. ant 25 už toną.

— *Whitewell, Tenn.* Artymais szio miestelio taps parengtos naujos kasyklos.

— *Oswego, N. Y.* Geležies liejinyčioje Ames, sustraikavo molderiai (formų taisytojai) dėlei numazinimo algos.

— *Marion, Ind.* Westermano geležies liejinyčia sustojo dirbusi nū 1 dienos Vasario.

— *Toledo, Ohio.* Darbinikai Meleable Iron Works liejinyčios sustraikavo deklaratavimo vieno darbininko.

— *Locust, Point, Md.* Vietinė geležies liejinyčia tapo uždaryta ant nepaskirto laiko.

— *Leechburg, Pa.* Yenningsono senojai geležies liejinyčioje, kuri nedirbo nū kelių metų, vėlei pradėjo dirbti.

— *Anderson, Ind.* Vietinės geležies liejinyčios sustojo dirbti ir nėra jokios žinios, kada pradės. Daugelis žmonių be darbo.

— *Pueblo, Colo.* Geležies dirbtuvėse, po trumpos pertraukos, vėlei pradėjo dirbti. Kompanija turinti tiek apsteliuotųjų, kad ant 6 mėn. užtekę darbo.

— *Whitman, Mass.* Cziornai sustraikavo 172 kurpiai dirbtuvės Commonwealth dėlei numazinimo algų.

— *Providence, Ky.* Cziornai sudegė didelė tabako krautuvė J. Gizens'o, kurioje buvo 700,000 svarų labai gero tabako. 70 darbininkų neteko darbo.

Varszavoje sudegė dirbtuvė vinių ir drato prigulinti M.

Volanovskiui. Iszkada pasidarė ant 500,000 rublių. 600 darbininkų neteko darbo.

Isz Amerikos.

Y p a t i n g a s
r e i k a l a v i m a s .

Profesorius fiziologijos B. G. Wilder, prie Kolegijos Itaca, N. Y., atsisaukė į dabartinius ir buvusius savo mokinius su praszytu, idant jie savo smegenis po numirimo užrašytu testamentu Kolegijai. Smegens prasikaltėlio, žmogaus, neapszviesto arba silpnapročio, kurias dabar tyrinėja fiziologai, nesuteikia reikalaujamų žinių tyrinėjime. Profesorius gavo keliolika prielankių atsakymų ir tikisi, kad tasai budas suteiks mokslui didelę naudą. Jisai tiki, kad apszviesto žmogaus ir protingo, smegens yra visai kitaip iszdirdbė, negu nemokinto ir silpnapročio. Nepoilgo matysime, kokios yra smegens apszviesto ir neapszviesto žmogaus.

Ž e m ė s d r e b ė j i m a s .

Mieste Mexico ir apilinkėje buvo žemės drebėjimas. Pirmasis drebėjimas nusidavė isz ryto ir truko keletą sekundų, antrasis gi buvo daug smarkesnis po pietų ir truko visą minutą. Gyventojų baimė buvo neapsakoma ir visi bėgo isz griuvanczių ir virstanczių namų ant gatvių, kurių daugelis apalpo. Viename szilkų pabrūke užgriovė daugelį darbininkų. Telegrafiszkos žinios padūda, kad tasai drebėjimas buvo jaučiamas visu pakraszcziu iki Vera Cruz.

I d a n g ū b e b ė g d a m s ,
i b e p r o t n a m i
t r o p y j o .

New York'e tulas W. Schmidt'as 33 metų ir N. Hayes mergina 22 metų isz perdidelio maldingumo gavo sumaišymą proto. Schmidtas gyveno pas tos merginos seserį ir

parėjęs isz darbo visados sumerginakalbėdavo apiedangaus grožybes. Priesz kryžių atsklaupę valandas abudu melsdavosi. 30 Sausį jūdu atsikėlė 5 valandai, apsirengė iszeiginiais rubais, taip gi prisikėlė ir sesers vaikus, vieną 6 antrą 8 metų, ir lipdami žemyn pažūdino seserį: „Eime sykiu. Svetio pabaiga jau czia, ir skubinkis, kad mes pirmiaus į dangų su vaikais įeitumėm“. Kol sesū atsikėlė ir apsirengė, jūdu su vaikais neszni buvo užkelių bliokų Schmidt'as szaukė bėgdamas: „Asz esu Jezus Kristus, Iszganytojas svieto“ — o mergina paskui jį bėgdama — „Asz seku mano mokinioja“. Vaikai nenorėjo į dangų eiti ir verkdami szaukėsi motinos, kuri leidosi vytis. Policijantui pasisekė jūs sustabdyti, bet keleiviai į dangų nieku budu nenorėjo jam pasidūti. Jūdu nugabeno po prievartą į beprotnamį.

V y s k u p a s n u m i r ė .

Vasario 3 dieną numirė vyskupas William O'Hara, Scranono vyskupystės, turintis arti 83 metus. Velionis yra gimęs Airijai 1816 metc, vaiku budamas atkako Amerikon. Kuningu iszbuvo 55 m. vyskupu gi 30 m. Vertybė bažnyčių jam užrašytų per ateivius isznesza į \$2,000,000.

U g n y s .

Philadelphijai sudegė didelė krautuvė visokių ragaiszių po vardu „Steward Creaker Co.“ ir kiti aplinkiniai pabrūkai. Iszkala isznesza į \$800,000. Daugelis darbininkų neteko darbo.

Rochester, N. Y. sudegė vienas puikus gyvenimas su visais papūszimais kambarių, kurių vertybė isznesza į \$110,000.

Chicagoje sudegė krautuvė lentų ir medžių prigulinti J.C. Rayner. Priegtam sudegė szaulė esanti dirbtuvė skrynių F.C. Austin'o. Iszkados pasidarė į

P a r d a v ė j a i g y v o j o t a v o r o .

Ateivių užveizdai New Yorke pasisekė sugauti du pirkliu gyvojo tavoro. Abudu yra prancuzai; vienas tapo nusudytas ant pustreczių metų į Sing Sing, o antrasis yra pastatytas po \$2000 kauceja. Vienas buvo New Yorke, antrasis gi Prancuzijai, ir prikalbinėdavo grazias merginas keliauti Amerikon, pažadėdams joms geras vietas o szitas czion jas priimdavo ir pardūdavo į paleistuvystės namus.

P u s n y s i r s z a l c z i a i .

Colorados valstijai praėjusę sanvaitę siautė didelės pusnys ir szalcziai. Kalnūse arti Glenwood Springs nusivertė nū kalno sniego lavinė ir užrausė 33 darbininkus ir trukį, kuris buvo atvažiuavęs gelžkelį nuvalyti. Ant gelžkelių vietomis yra 20 pėdų augszti pusnynai ir keletas trukių likosi pusnynūse kyszoti. Termometras rodė 10-15 laipsnių žemiaus 0. Valstijai Idaho daugelis žmonių ir gyvūlių suszale. Washingtono valstijai, Spokane, vienas 7 metų vaikas einant mokyklon suszalo. Wisconsinine szalczio buvo į 40 laipsnių, Chicagoje 30, Wyomingo valstijai užėjo didelės pusnys ir uždeugė ganyklas, kad avys maisto neteko.

A u k s o k a i p m o l i o .

Arti Cripple Creek, Col. kasyklose vadinamos „Isabella“ užtropyjo didei daug aukso turintį akmens slūgsnį, kurio tonas iszdūdas nū \$50,000 iki 200,000. Rudėjai tikisi, kad czia daug milijonų iszkas. Tasai auksinis slūgsnis randasi 820 pėdų po pavirsziumi žemės.

K a i p b r a n g u s v a i k a s .

Elwood, Ind. įpūlė 8 metų vaikas į mėsžlinį kanalą ir prigėrė. Tėvas jo apskundė miestą už neapdengimą kanalo, ir už vaiką \$5000 pareikalavo

atlyginimo. Prisaikintieji rodavojosi net 53 valandas, skaitydami kasztus vaiko užlaikymo, ir kiek jis užpelnes. Pagal jų skaitlių išėjo taip: 8 metų iki 10, vaikas uždirba per savaitę 45 ct., o jo užlaikymas per tą laiką kasztūja 85 ct. Nū 10 iki 12 metų užpelnytu 75 ct., o užlaikymas \$1,25. Nū 12 iki 14 metų uždirbtu \$4,00, o užlaikymas kasztūtu \$2,00. Nū 14 iki 18 uždirbtu \$5,00, ant jo užlaikymo kasztūtu \$2,75. Nū 18 iki 21 metų uždirbtu jau \$6,00, o užlaikymas kasztūtu \$4,00. Prisaikintieji apskaitė, kiek tas vaikas butu uždirbęs ir kiek ant jo butu reikėję išleisti, pripazino tėvui tiktai \$599,95, kuriūs tėvas butu turėjęs prie vaiko pridėti iki sulaukiant 21 metų, nū kurio tai laiko tėvai nustoja naudojasi iš vaikų uždarbio.

Apie dovana gydyma prie dirbtuviu Maskolijoi.

Prie didesnių dirbtuvių (pabrikų) pagal išdūtas tiesas, turi buti dėl darbininkų dovana gydymo pagelba bei gydūlės ir net ligonbutis. Bet dabar, dėlei nesusipratimo darbininkų, darbdavys ir tame turi naudą, nes nepildo įstatymų prigulincizai, ir jeigu pasamdo gydytoją, tai ne ant visados, bet ant keletos adynų per savaitę, dėlko gydytojas visai neboja apie tai. Tas pats dedasi tankiausiai ir su pagelba felczerio ir akuszerkos, kurie turetū buti, o jų nėra ir kurie neiszmano savo amato. Gydūlių tankiausiai nedūda, arba, labai negeras ir mažai, nes tai vis daug kasztūja. Ligonbutis skaitosi tiktai ant popieros, nes jo užlaikymas reikalauja nemažo kaszto.

Yra paveikslai, kaip paveikslan dirbtuvėse vieszpatystės, kur yra visados gydytojas, fel-

czeris ir akuszerka, ir aptieka dėl serganczių darbininkų. Bet ir tokiose atsitikimūse nebojimas jų ir geismas naudos asabiszkos, nesuteikia jokios pagelbos, bile atlieka savo uždūtę, o kaip, tai nieks apie tai nesirupina. Paveikslan, Vilniuje, gelzkelio dirbtuvėse yra daktaras Balinskis ir akuszerka. Pirmasis apsieina su sergancziais darbininkais kaip su gyvūliais ir nesuteikia jiems jokios pagelbos arba netokią, kokios ligonis reikalauja. Ligonis paprastai kreipiasi prie nieko neiszmananczio felczerio, kurio pirmu daiktu yra reikalavimas bent kokios dovanos. Tankiausiai atsieina darbininkams gydytis pas privatiszkūs gydytojus ir pirktis gydūlės, nes iš savo darbininkiszkos aptiekos iš tikrųjų nieko negalima gauti. Urediszkoji akuszerka apsilanko nekartą praėjus keletai dienų po pakvietimo, ir yra atsitikimai, kad atėjusi atranda jau lavoną.

Darbininkai ir darbininkės privalo reikalauti paszalinimo tų netikusių gydytojų ir felczerių, kurie taip szurkszcziai su žmonėmis apsieina. Nūlatinis ir solidariszkas stengimasis darbininkų prieszai savo isznaudotojus ir jų tarnus, gali iki tulam laipsniui iszkovoti sau palengvinimą ir geresnį atlikimą pareigų, kurias turi atlikti darbdaviai, gydytojai ir t. t. Suprantama, kad prie dabartinio kapitalistiszko surėdymo, kuris yra paremtas ant isznaudojimo ir priespaudos, sunku yra darbininkškai lūmai iszkovoti reikalingas sanlygas draugiszkame pagyvenime. Bet tulus palengvinimus ir bent kiek geresnį gyvenimą galima iszkovoti keiliu neperstojanczios kovos su isznaudotojais ir jų užstojanczia valdzia. Atminkime, kad vienu iš mūsų darbininkiszko programo yra „dovana pagelba gydytojo, akuszerkos prie

moterių, dovanos gydūlės ir palaidojimas“. Mes turime be perstojimo kovoti, kol įgysime savo tiesas, nes mums darbininkams tame padeda iki tulam laipsniui net ir maskoliszka įstatymdavystė, naujai sutaisyta dėlei dirbtuvių. O kada prasiplatins darbininkų susipratimas, daugumos, kada mes turėsime gana spēkų, tada įgysime savo tiesas ir visų brolių dirbancziosios lūmos.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Philadelphia, Pa. Musų mieste susiorganizavo nauja lietuviszka parapija liuteronų. Bažnycią apsipirko iš pusės su vokiecziais po No. 2563 Richmond str. rytsziauriniame kraszte mieste, kuri veikia bus įrengta ir 19 Vasario bus paszventimas. Kuningu naujos parapijos bus kun. Keturakaitis, karsztas liet. tėvynainis, kuris apsigyvens czionais ant visados. Kodos ir latviai, liuteronai, prisidės prie naujos parapijos, kurie jau turi ir savo draugystę „Latvių Beedriba“ (czionai yra daugelis latvių baptistų didelių fanatikų, kuriems niekas nerūpi kaip tikt bažnycia; latviai-gi liuteronai yra daug meilesni, myli apszvietą, tautystę, kultūrą ir gražius pasilinksmimus).

Sausio 29 d. buvo liet. liuteronų dievmaldystė ant Wharton st. pagal 5-th st. vokieczių bažnyczioi. Žmonių susirinko netoli szimtas. Giedojimai buvo lietuviszki o pamokslą kun. Keturakaitis sakė lietuvių ir vokiszkai. Kun. K. turi puikią iszkalbą ir jo kalbos verta yra paklausyti. Yra viltis, jog jis liet. liuteronus suorganizūs Amerikoje, kurie buvo pakrikę ir lyg pražuvę dėl lietuvių. Philadelphios liet. draugystės yra aprubežiuotos su tikėjimiszkomis iszapazinties pareigomis, tai-gi norinczius lietuvius liuteronus

glaustis prie savųjų, atmesdavo kaipo svetimus, iš ko darydavo-i tautiszka skriauda.

Naują parapiją rėdo komitetas, prezidentū yra p. G. Euskaitis. *Zinunas.*

Philadelphia, Pa. Nors vėlai, bet tacziaus noriu praneszti apie musų didpylies lietuvius. Szventes praleido be pesztynių, bet aludarės uždirbo keletą szimtinių nū lietuvių. Dabar czionai įėjo į dabą loszimas kaziromis ir net iš Naujorko žydelei atvažiūja pasimeszkerioti po lietuvių „einikinių“ kiszenius. Ant užgavėnių kuningas rengia balių ant bažnyczios naudos. Vėl bus gėrymo ant Dievo garbės. O kad taip musų lietuviai pakeltu balių ant tautiszko kokio reikalo, kaip darė ana Waterburiezciai arba vysk. M. Valancziausko draugystė Plymouth'e. Nereiktu tada bėdavoti su iszleidimu kokios knygos arba suszelpimu užsitarnavusių darbininkų. Kitasyk Plymouth'e buvo lietuviszkas bankieris Antanas Pajaujis. (Nabagas dabar dirba jau angliakasyklose Ashley, Pa. Red.) Dabar gi atsirado vienas ir Philadelphioi, ikima piningus nū visų, kurie tiktai jam dūda. Dėlko negalėtu lietuviai Amerikoje nei savo bankierių turėti? Vieuas prakilnus lietuvis apsivedė su svetimtaute ir svetimtikę, nors pas mus liet. graziosios lyties nestoka. Jisai atradęs priezastį, buk musų lietuvaitės nemokintos, ir nei naminio darbo nemokanczios. Jeigu iš tikro taip yra, tai liudna. Szitas tebuna persarga dėl musų merginų, kad reikia mokintis, nes antraip nei viena neisztekės už prakilnesnio vyro ir teks tikt pasturlakams. Lietuviszkų vestuvių buvo apie 10. Darbai tarp rubsiuvių eina menkai, bet yra viltis kad pasigerins.

Phila. Lietuvis.

Brooklyn, N. Y. Mirus kn. Krauczunui net iki sziolei nesiranda draslio kun. kurs butu vietiniu klebonu. 29 Sausio buvo atvaziaves kun. Zindzius isz Elizabeth ir laike szventima — su pamokslu politiskai ekonomiskiu. Tarp kitko papasakojo, kad socialistai nori, idant visi zmones Jygus ir laisvi butu, kas yra labai bjaurus dalykas ir niekai, nes turi buti nuskurde, nuale, iszbalę ir nubadę skurdziai darbininkai, turi buti didpilvei didzturcziai, isz naudotojai — apgavikai darbininku, ir kitaip buti negali ir t. t.

Toks jo pamokslas buvo labai geras, nes daugelis lietuviu pazjstanciu socialiska progarama gardziai pasijuke, o kiti menkiaus pazjstanti, statei pasake, kad kuningas meluja ir eina uz dolerj, nes jfe patys sunkiai per diena dirbdami vos ant maisto uzsidirba, o kuris turi szejmyna, tai turi labai suktis, kad iszmistu bent. Bet buvo ir tokiu, kurie kuningui jtikejo, ir jus reikia apgailėti drauge su kuningu, kuris neturi zponiskos ir broliszkos szirdies pajautimo. Socializmas kovoja su kapitolu ir ta kova neužges, kol nepergales kapitalo, kuris taip daug plęszimų ir žudysezių yra papildę visiems žinomų Latimerj, Chicago, Collinsville per straikus, ir tėvynėje Kražiuse (Kauno gub.) godumas daugybės yra nužudę daugelį mūsų brolių. Priesz ta tai kapitala socializmas kovoja, ir priesz nieka Maugiaus, kas ankscziaus ar veliaus bus pergalėta ir pragaisz suktybės vardan tiesos.

Dievas sutvėręs žmogų pasakė, kad prakaite kakšs valgysi dūna, o ne, „tu busi ponu ir veltėdžiu, o tu darbininke turi ir už jį ir dėl jo dirbti“. Ir nėra žymės ant kaktos, kad vienas ponas turi buti, kitas darbininkas. Kad mūsų ku-

ningai neužsimirsztu tų skriaudų žmonėms padarytų per kapitalą, tai tikt drovėtusi su taip kūmi ir pasirodyti, bet papratus „imti“ philanthropiją sumina po kojų.

Susirinkimas darbininku bus 25 Vasarij, 8 valandą vakare, 73 Grand str., Brooklyn. *J. Naujokas.*

Pittston, Pa. Kur yra apsigyvenę didenis lietuvių skaitlius, tai paprastai ten netruksta lietuviszkų vestuvių. Taip ir pas mus artinantės gavenėi jų nestokūja. Viena sauvaite nū 22 d. Sausio, buvo lietuviszkų vestuvių net septynios. Bet nelaimė, kad vietoje gražaus pasilinksminimo, mūsų vestuvės atsilieka girtavimu, pesztynėms, skaldymusi galvų ir kitokiais bjauriais darbais. Nedėlioi, 22 d. Sausio, ant tulų lietuviszkų vestuvių kraujas gožė į visas szalis; keliems lietuviszkiems karzygiams tapo apipjaustytos pažandės, o vienas airys net numirė, minėtose vestuvėse nedalyvavę. 9 valandą vakare, kada musiszkiu linksmo si drėkindami savo džiustanczius lieziuvius, po iszbadėjimo laike adventų, o ezion vėl artinasi septynios šanvaitės gavenios, tai reikia atsigerti ir atsiszokti ganėtinai ir už ateinantį laiką. Minėtas airys gyveno kaimynystėje ir negalėdams perkęsti svodbinykų riksmo; iszjęs isz savo grinčios praszė, idant svodbininkai nusiramintų, vien dėlto, kad jo sesū labai serganti. Tada viens isz svodbinykų šovė isz revolverio ir pataikė tiesioj krutinę ir perszautas žmogus į 15 minutų iszleido savo gyvastį. Galvažudis pabėgo tikt pora girtų svodbinykų tapo suaresztavoti ir pasodyti į kalinį, bet tikro kaltiniko niekas nežino. Panaszios vestuvės atsiliko ir Stumerville, tikt ezion vietoje revolverių buvo darbe szvininęs

kulkos (biles) bet gyva ezioniekas neprikiszo, tiktai szauiniai galvas vieni antriems su siskaldė. Kiek isz viso pateko į szaltaja ir užsimokėjo sudzioms, neteko patirti. Priesz progos turiu paminėti, kad priesz szventę kalėdų atsibuvo vestuvės tulos naszlės ir taip laimingos, kad jaunavedis pirmą naktį, vietoje su savo motere nakvoti, nakvojo szaltojoi vienas. Na ar negražiai mūsų lietuviai kečia vestuves! Kaip sziam bjauriam vestuvių budui iszszaknėjusiam galima butų užbėgti, idant keliolika pesztukų nebjauriantu vardo visų lietuvių, mes privalome apie tai pasirupinti. Mūsų klebonas rods iszbarė pesztukus, prisakydams, jog paskutiniu kartu dūda szliubą panedėlyje. Izbiaus dėlto, kad minėta galva žudystė atsitiko nedėlios dieną. Nes pesztukai gaudami szliubą panedėlyje pradeda vestuves subatui, ir paskui, kada pradeda rugti susimaszius degtinė su alum, tai mūsų svodbininkai pradeda glostyti viens antrą akmenais ir peiliais, kad net kraujas ant sienų teszka. Ar nedavimas szliubų panedėlyje apstabdins musztynes, asz nenoriu tikėti. Tiesa, gal sumažinti musztynes szventomis dienomis, bet jų neisznaikins. Negana sustabdyti pesztynes vien tikt nedėlioms, bet reikia stengtis atimti progą pesztynių lietuviszkose vestuvėse. Pesztynes gimdo didelė girtūklystė, taigi reikia stengtis praszalinti pirmiaus girtybę, o tada ir pesztynės mūsų vestuvėse susimaziūs. Keliant vestuves, visiems nekviestiems reikia parodyti duris ir negirtanti taip daug. Tokiai porai Dievas nepadės, kuri savo gyvenimą pradeda taip szlykszcziai. Kaip pridera kelti vestuves, pirmą pavyzdą turėtu parodyti mūsų blaivininkai.

Raulas.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Waterbury, Conn. Subatoje, 28 Sausio, buvo pirmas tautiskas pasilinksminimas ant naudos „T. M. Draug.“ per vietinę kūpą parengtas. Svečių susirinko mažai, kada gi ketverios vestuvės buvo tame vakare. Gryno uzdarbio liko \$9,30. Kad mus žmonės nepripratę prie tautiskų aukų, geistina butų, idant ir kitos kūpos parengtu tam panaszios pasilinksminimus naudon „T. M. Draugystės“.

Priegtam Priseviezių Co. paaukavo didelį kumpį ant užkandzio, už ką tapo surinkta keli dol. dėl Draugystės.

J. S. Pruselaitis.

Brooklyn, N. Y. Kaip buvo garsinta, 29 d. Sausio, buvo mūsų „T. M. D.“ kūpos susirinkimas. Tuli draugai užsimokėjo metinę ir 4 naujai pristoję. Kūpos perdėtiniai likosi tie patys. Buvo perskaitytas Waterburio kūpos užmanymas, kad apmainyti su kuria isz redakcijų ant „Keistuczio“ ir „Orleano-Mergelės“ jų minėtas knygeles, ir mūsų kūpa priduria dar, kad pamainyti ir „Parmazoną“ bei „Vardan Teisybės“ keliolika egz. Centraliskis Komitetas kodėl nesirupina apie surėdymą „literatiskzo komiteto“ kuris neatbutinai turi buti pagal istatymus draugystės ir turi sudėti isz trijų draugų. Mūsų kūpa pritaria ant K. Senkaus isz Waterburio į liter. kom. Taipogi nutarėme laikyti susirinkimus kas 3 mėnesiai dėl agitavojimo ir apskelbti per organą su isziuntinėjimu kur tiktai galima postalkarezių su pakvietimais. Abelnai „T. M. D.“ reikia agitacijos, dėlto mes atsiszaukiame į visas kūpas, kad dėl kasztų agitacijos uždėti ant draugų 5 ct. ant metų, ir kad visos kūpos ir vi-

si drangai lygiai agitavotu ir visi butu lygus. Metinė 60 ct. turi buti kaip desimtinė atidūdana iš tikro ir pilno. Vyrai prie agitacijos!

Ant galo, kad Centr. Komitetas kūmi veikiausiai užbaigtu reikalą su p. Mikolainiu ir apskelbtu tai.

„T. M. D.“ N. Y. kūpos sek. J. Naujokas.

New York Sausio 31, 1899.

Stovis „T. M. D.“ kasos.

Pittston, Pa. kūpa

Sausio 17, 1899

\$9.45

„Vienybės“ No. 2

\$63.00

Viso \$72.45

Centr. kasičius

I. J. Grieszius.

Broliai! mokinkimes patys per save!

Išmintis tai yra galybė. Žmogus per savo išmintį tapo ponu ant visos žemės. Išmintį gi suteikia mokslas. Tai gi žmogus su mokslo pagalba apgalėjo ugnį, vandenį, įsikasė žemę, atrado joje daugybę visokių gėrybių ir išmoko tą viską apversti ant savo naudos. Mokslas parodė žmogui, kaip geriausiai apdirbti žemę, statyti namą ir dirbti visą ką, kas tikt reikalinga žmogaus gyvenimui ir kas jo gyvenimą padaro smagiu ir patogiu. Per išminties galybę žmogus išmoko lekti oru, plaukyti ant vandens, važinėti ant sausumos, žodžiu, su išminties pagalba žmogus apgalėjo visą gamtą, paėmė ją po savo valdžia ir privertė sau tarnauti. Tikt ant nelaimės prie dabartinių mūsų ekonomiškių ir politiškių sanlygų išmintis taipogi išmokino vienus žmones plėszti kitus savo brolius. Gyvenant dabartinėse sunkiose sanlygose ir nebesant jokios lygybės padalinime turimų tarp žmonių, tiktai mūsų plėszikai turi liūną kelią į mokyklas, universitetus ir tikt jie gali semti naudą iš knygų. Tai gi,

tiktai jie jie gauna iš knygų išmintį, o išmintis tai jų galiausias ginklas prieš mūsų darbininkus. Užtai gi ir mes, broliai darbininkai, kad pergalėti savo plėszikus, turime visoms pajlegomis stengtis įgyti tą ginklą, tai yra išmintį. Juk mes, broliai, linkyti mokyklų beveik negalime, nes mums pat mažens esame priversti sunkiai dirbti ant kasnio dūnos; užtai mes turime tiktai vienintelį kelią įgyti išmintį, o tas kelias tai *mokslas mus pūszti per save*. Besimokinant gi patiems per save, gali mums suteikti pagalbą apszviesti žmones ir knygos. Tikt ant nelaimės tarp mokymų mažai terandasi tokių gerų žmonių, ką savo mokslu teiktųsi mums pagalbėti, pasididinti su mumis savo išminties, per ką lieka mums tiktai knygos, kurias kūdaugiausiai privalome skaityti, o skaityti tiktai naudingas knygas, ką apszvies tu mūsų protą, suteiktą mums tikrą supratimą apie žemę, dangų ir žmones.

Svarbiausias mokslas apie žmones tai yra apie tai, kaip jie gyvena, gyvena ir gali gyventi, ir tas mokslas mums yra pasemiaamas iš knygų. Mokslas mums parodys, jūg ne visados žmonės taip pat gyvena, kaip dabar, jūg tarp žmonių buvo toki laikai, kad visi tarp savęs buvo lygūs, nebuvo nei skriaudikų nei nuskriaustųjų ir jūg dabartinis suredymas taip gi ne amžinas, nes jau baigia savo dienas ir mūsų ateities žvaigždė jau žybo. Per mokslą mes suprasime, jūg ta ateitis, ateitis socialistiškoji priguli nū mūs ir mums darbininkams visos pasaulės. Mokslas mums parodys, kaip turime elgtis, idant ta ateitis kūn greičiausiai prislinktų, per mokslą patirsime, jūg mes patys tai turime įgyti per rimtą kovą su kapitalistais.

Tai gi matote, mieli broliai, kodėl mes privalome mokintis,

jieszkoti apszvietimo patys per save, nelaukdami, kad kas išszalies tame dalyke suteiktų mums pagalbą. Vienok gerai zinome, jūg prie mokslo reikia ilgą laiką ir taipogi skatiko, per ką privalome reikalauti ir išskovoti kūtrumpiausią darbo dieną ir didesnę uždarbį, tai yra užmokestį už darbą. O liūnas valandas, įgytas per kovą, nepragauszinkime ant tuzezių ulevonių, loszimo į kortas arba net keldami vaidus patys tarp savęs, tačztai apverskime tą liūną laiką ant apszvietimo savęs ir kitų savo brolių, idant geriau, aiškiau suprastume savo lūmos reikalus ir geriau mokėtume organizūtis, tai yra telktis į vienybę.

(Iš „Aido“.)

Isz Thorp, Wis.

Pas mus, nors nėra kūm pasididinti, pasirodyti su darbais ant tėvyniškos dirvos, bet galima su linksma szirdžia tarū, jog ezia mes elgiamėsi žmoniškaus už kitų miestų lietuvius: pas mus nėra girtūklių, nėra pesztukų, o apie provas — tai nei nežinom, kas tai yra provotis, tai tūm mes galime pasigirti. Nėra ir be darbių, maisoto nestokūja. Kas dar ne baigė kirsti medžius tinkanczius kokiai nors medegai, tai dirba namieje; kurie medžių jau neturi, tai dirba miszkūse prie kompanijų, kur uždirba ant mėnesio po \$20 iki 26 ir tur valgi. Dabar žiemą žmonės dirba, bruzda, kaip tikt ymano, kad tikt daugiau padaryti darbo. Didžiausia periszkada, kad rogių kelio suvis nėra, ir nežinia, kada bus, per tai žmonės pabugo: jeigu Vasario mėnesį ir pasniega tai vidur dieniais nutirpsta. Tuli Dievo meldžia szalezio ir sniego.

Musiszkiai szelpia vienas kitą, ypatingai prie triobų statymo: jeigu vienas triobą stato, tai kiti jam padeda; vėl kada padėtojai reikalauja pagelb s,

tai pirmutinis padeda. Sueigose pasikalba apie pagerinimą ūkės ir kartais ne be to, kad ne būtų baczkutė alaus, bet geriamė žmoniszkai, bė kaukimų. Kurie buvo papratę daug gerti, tai ezia pribuvę, stebisi patys iš savęs, jog neturi palinkimo prie gėrymo; kam alų gerti, jeigu, išgėrus vėsiaus saldaus pieno, yra daug sveikiaus. Ukininkai geriaus gyvena už didelių miestų gyventojus ypatingai vasaros laike: kada vaisiai vienai pasibaigė, atsirado kiti, tokiu būdu žmogus, pavalgęs sveiko maisoto be priemaiszių, daug sveikesnis buva; prie to dar reikia pridėti, kad ukininkui nerupi, kur jis ras darbą rytoi ir ką valgys neturėdams darbo. Žmogui gyventi be rupesczio yra tikrai saldu. Musiszkų ezia gyvenanczių aut farmų yra dabar 14. Dar neapsigėvėnusių 5, vienstypių 8, kurie uždarbiauja miszkūse. Kaip buvo garsiuta laikrāszeziūse pereitą kartą apie pirkimą žemės, tai atsiszaukė 19 ir isz tų pirkio 2. Kiti pirkimą atidėjo ant toliaus. Aut pagarsinimo, kad reikalaujame 4 iszmintingų lietuvaiczių, kurios norėtu isztekėti už lietuvių farmerių, tai neatsiszaukė nei viena. Gal but, kad iszmintingų nebuvo?

Sziūmi primenu visiems norintiems pirkti farmą, kad atsiszauktų pas mane, idėdami markelę dėl atsakymo. Apie iszlygas pirkimo žemės asz placiūsus pranesziū.

F. Mikolainis, Thorp, Wis.
(Iš „Lietuvos“.)

Naujos knygos.

Mitteilungen der Litauischen litterarischen Gesellschaft
23 Heft. Heidelberg 1898.

Yra tai metinė knyga iszleista lietuviszkos literatishkos draugystės, Tilžeje. Aut pirmo yra patalpinta 42 „Malavėnų dainos“, surinktos ir už-

raszytos nū A. Janulaiczio, stud. jur. Maskvos universite- to, isz Malavėnų sodžiaus, Sziauliū par. Kauno gub. — Apraszymas rankraszezių sky- rių Vilniaus vieszo knygyno, nū E. Walterio. — Trijs szu- niukai, (j vokiszka iszversta pasaka) nū J. Koncevicziaus. — Apie kun. M. Miezinio zo- dyną nū Chr. Jurkszaiczio. — Isz ko yra kilęs vardas Tilžės miesto, nū Sylla. — Prie ran- kiaus lietuviszkų bažnytinių giesmių nū Rezaiczio. — Ka- sos stovis su 6828 markėmis turto. — Draugų suraszas, ku- rių yra 169. — Draugystės darbai. — Suraszis lietuviszkų knygu ir kitose kalbose apie Lietuvą bei Lietuvius, surasz- ta nū Gaigolo bei Dr. Rein- hold'o.

Knygos liet. padūtos toli ne visos. Matyt kad jų rinkėjai neturi jokio rūpeszio apie tai ir dirba pagal pasisekimą. Isz- leistas 1895 m. vos jie pamatė 1898 m. Jurkszaitis džiaugiasi isz dauginimosi liet. literatū- ros, tūmi labiaus, kad kalba mirszta. Jis mislyja, kad su jo mirezia ir lietuviszka kalba numirs. Pirmiaus taip raszė ir Kurszaitis, Tilžės gimnazij- jos mokintojas. Tūdu iszga- mos rėkia abudu, kad skupinti rinkti liet. myslis, pasakas ir dainas, nes girdi liet. kalba stovi ant grabo lentos. Ir ne- reikia dyvytis isz jūdvieju, nes jūdu norš lietuviai, bet jų szej- mynos nēmoka lietuviszka gi- nieko.

Naujas laikrasztis.

„Aidas“ Lietuvos dar- bininkų gyvenimo. Laikrasz- tis paskirtas darbininkų rei- kalams, iszleidžiamas Lietu- viszkos Social-Demokratiz- kos Partijos. Serija II. 1 Sausio 1899 m. Dėliame aiszmaintyjė posl. 16.

Rasztaĩ jame tilpa: Nū Re- dakeijos apie reikalą tokio laik- raszcio. Dėlei atidengimo pa-

minklo Muravjovni Vilniuje 10- 8 Lapkriczio 1898 m. Kravinas velukas-eilės. Kapitalistisz- kas surėdymas ir prasikalti- mai. Broliai! mokinkimės pa- tys per save! Musų apginėjai, K o r e s p o n d e n c i j o s Vilnius. Pabrikas trihotinių dalykų Heimmo ir kitokios dirbtuvės. Kamio skalbėjai ir straikai. Sziuliai. Pabrikas tabako Podlaszuko. Dėliar- ge kriaucezių straikas. Liepo- jus. Rygos vežėju straikas. Užubežis. Nusudytiejie dar- bintakai Vilniuje. Persergė jimas nū jūdosių. Ir Moks- las mokintinio Kristaus — kun. Jasinsko Vilniuje katedroje, pamoklasa pie socializmą.

Kalba „Aido“ gera, raszyba kaipo „Varpo.“ Prekės nepa- dūla.

Vanduo

Jo s u t e r s z i m a s
b e i u ž l a i k y m a s
e z y s t a i.

(Tasa.)

Szaltinių vandū.

Beabejonės, geras, minksz- tas szaltinių vandū yra gerų- geriauseš. Jo mažas sriovėles lengva apsergėti nū suterszi- mo, o suterszti jūsins pacius požeminiūs takūs, visiszkai ne- galima. Sziokio vandens visa- dos žmonės pageidavo. Dak- tarai nūlatos ragina, kur tikt galima, varfoti szi vandeni. Sziuje linkmėje, senovės ro- mėnų triusai aiszkliai rodo, kad jie vien tikt szaltinių vandenį pripazino tinkamu dėl gėrymo. Paskutiniūs metūse Viennos miestas su didelėmis pastango- mis parsitraukė szaltinių van- denį nū 60 angl. mylių toľumo. Daugumas szaltinių turi gana metalinių druskų, suteikenczių ypatingą skanį vandeniui, ir tūm įgyja garbavonę nū žmo- nių už iszimislytas, ar gal ir tikras vaistiszkas ypatybes. Kakis nebutų szaltinių vandū, ant jo galima ant tiek atsidėti,

kaĩ labai mažai atsimaino ar- ba gal ir suvisu ne. Ant ne- laimės, ankszti szaltinēliai labai maži ir jų nepakanka žmonių reikalams.

P a v i r s z z e m i n i s v a n d ū.

Pavirsziaus žemės vandū, te- kantis upėmis bei susiliejęs ežerūse, isz didelės dalies ap- rupina žmonių. Dideli pasau- lės miestai, tandumo ir paran- kumė dėlei, patiekti prie di- dziausių upių. Upių vandens yra daug minksztesni negu szalinių, bet ūtai greicziaus ir labiaus liekasi sutersztais or- ganiszka medega negu van- dens kitų skyrių. Nūdugniai lukszenta klausimas apie su- terszimą upių vandens, mėszlais kaimyniszkų miestų. Sziis yra vienās isz svarbiausių klausimų, padūtų dėl iszriszimo apszvie- tūnams; kaip labai suterszia- upes miestų pūrvai, mėszlai ir visokios srutos? Tarp dakta- rų ginczai nenustoja, o visū- menė mažai apie tai paiso.

Iszvalymas necimentūtų kel- norių, dūbių, sklepu ir t. t., kaimo žmoniūs kasztūja ir įsi- pyksta; todėl, laimingoje at- vangoje, palieka viską nejudi- nus, kol nepersigauna per žė- mę ir tankiai atsiduria arty- miausiūs szaliniūs; miestų gy- ventojai susitinka su kasztais ir neparankumu prarasti viso- kius mėszlus kitokiu būdu, pa- sinaudoja pigiause už visus, suvercziant viską upėn, idant ji tūmi „gerų“ pavaisziūtų pa- vandenijūs miestus. Lyg ku- dikiai tikisi, kad gamta pra- szalins jų neczininumią. Moks- lincziai mokina žmones negerti upės vandenį, j kurį tikt mėsz- lai yra vercziami. Viennos ko- misija uždraudė vartonę pa- v i r s z z e m i n i o vandens net 1864 metūse. Vokiszka vi- sūmeniszka sveikatos draugys- tē („German Public Health Association“), po ilgu dēreji- my te pat nutarė 1872 metūs, bet

atmainė savo nusprendimą, jo- giai atsakancziai perkosztas vandū, pagal naujausius iszra- dimus gali buti vartojamas. Prof. Petenkoffer'io ir jo pase- kėju aiszkus iszrokavimai smulkiausių krislų vandenyse didzių upių, iszguldo, jogiai palyginant gresmę srutų su baisiausiais nūdais, reikētų isz- gerti vieną gorezių vandens, o tokia pat veikmę ant žmogaus padarytų, kaip vienas ėmimas (porcija) striktninos. Ar sru- tos ir augmenys, patekė upių sriovėna; kenktu žmonių svei- katai, jeigu vandū ir visos drumslės bus liūsais nū perų limpanczinų ligų? Prof. Ma- llet pripazista, kad tokį vande- nį galima gerti gana ilgai be nudūtos gresmės, bet jis isz- guldinēja, kad nū yvairaus pu- vimo tas pats vandū tampa kartą geru, tai vėl nūdingu, ir ant galų galė vėl nekenken- cziu. Jeigu limpanczias ligas praplatina sutersztas vandū, daugelis užklausia, kodėl visi geriantiejie tą patį vandenį ne- apserga vienkart? Dr. Stern- burg atsako, jog yvairų žmo- nės turi gajumą (gaivingumo speką) perkėti veikmę yvai- rių nūdų, prie kurių ar tai pri- junkė arba turi palinkimą isz- prigimimo. Kaip daug upių vandenį suterszia subėganczios srutos, priguli nū skaitliaus gyventojų miestų ant krantų upes; nū lytaus, nū limpanczio visą apielinkę, ir nū pūprasto pakylimo bei nūptūmo van- dens. Einant metais, vandū gali labai susuterszti, ir kartą pripazintas už gerą su laiku gali tapti pūojingu per įtekimę atmainų apielinkės. Terszian- ti medega yra iszmetos (tikras mėszlas), drambalai mėsipin- ko, skutenos kailiaus ir kito- kios bjaurios pūvėtros iszmes- tos upės sriovėn. Kiekvienas miestas laiko sau už nenūgina- mą tiesą, tandumo dėlei, isz- mėzti visus drebezū upėn, viduje savo rubezių. Visatinai abalus nūvoka vėlia, kad te-

kantis vandū czystinasi. Tekantis vandū tikrai išsivalo-atsinaujina, bet iki kokiam laiptui ir prie kokių aplinkybių. Tikrai trejopu būdu gali apsivalyti: įsikvėpimu oro, nusigrendimu bei atsiskiedimu. (Man rodosi jog vandeniniai gaivalai praszalina organizką ir sz dalies augmeniszką me degą pirma jujų pu v i m u užterszimo vandens. Žinoma, išz dalies tikt ir prie tinkamų aplinkybių. *Vertėjus*). Bandymai parodo, jogiai mažai geroro oro pasiekia pavirszių didelių upių, įsikvėpimas o x i g e n ' o yra suvisu menkas. Nusigrendimas upių vandens turi yvairias, bet nesvarbias atmainas. Drambalai kartą susigrendę ant dugno, nūlatos vėl pakyla su kiekvienu smar kesniu sukuriu vandens. Geriausiai vandū apsivalo nū yvairiausių drumšlių vien tikt atsiskiedimu. Aiszkia sakant, visi įtekanti purvai liekasi geriami su mandagum nūlankumu todėl, kad yra atmiežti su dideliu gausu vandens.

Szis nurodymas yra pripa žintas už tikrą teisybę ir to dėlei žmonės nustoja gerę vandenį didelių upių, išzsimislinėja būdus pasisavinimo kalnų szaltinius ir szulinius. Kaip pavėikslą beveik neprilygintino tarszumo vandens upelio, nū suplaukiančių drumšlių išz aplink dvokiančios žemės, bei mėsžlynų, mes nurodom ant Bradford'o Beck. Upelis yra mažas ir pažliugęs žaliukoms, Bradford'as yra pacziu viduriu audeklinių fabrikų upeliu jame plaukia yvairiausi dažai (kvarbos), muilenos ir kitokios sruotos, podraug su mėsžlais tirsztai apgyventos apielinės. Netoli nū isztakos upelio s u l p h u r ' i n i s h y d r o g e n a s (sierinis skystimas) ir kitoki gazai arba deganti garai kylnū pavirsziaus vandens tokioje daugumoje, kad vaikams suteikia linksmus loszius, ilgais jieszmais padėgus upę, kur

liepsna plezda szeszių pėdų augszezio, skriedama į visas puses per mastų-mastus. Žiurint kaskart ant didesnio suszmeizimo upių saszlavomis, mokslincziai rodyja paaukauti dideles upes dėl apvalymo szalies, bet vaiskiais užlaikyti upelius ir mažas srioveles, per pagelbą valdžios budrios prieziuros.

Apvalymas vandens.

Vaiskus vandū yra geresnis negu apvalytas, bet tunkiai buva taip, kad vaiskaus vandens negalima gauti; tarszus, kuris labai parankus, tur but pritaikomas per išzvalymą drambalų. Geriamas vandū keleriopai pagerinamas:

1.) Nusigrendimu arba nusistojimu.

2.) Iszkoszimu (per mekaniszkus įtaisus).

3.) Suminksztinimu pagal Clark'o metodą.

4.) Apvalymas yvairiais kėmiszkais būdais.

5.) Distiliavimu (Būdas išzskyrimo drumšlių išzgaravimu; garas gi perleidžiamas į kitas statines ir atsaldomas — pavereziamas į vandenį.)

Nusigrendimas drumšlių.

Upės tekancios per traszius laukus labai susidrumsezia. Jos nesza drumsles nūlatos arba pakilus pavandeniams. Tie St. Louis, Mississippi'ės siekiamam vandenyje išz dalinimas (analysis) parodė, kad drumslių buvę vienas nūszimtis ir asztūnios deszimos dalys (1.8%). Malonu buvo tai vis praszalinti kaipo dėl eziunimo, taip pat ir dėlei sveikatos. Idant tai nuveikti, reikia tikt prileist statines (tanks) vandeniui; davus pastovėti kokį laiką, o drumslės veik suvisu apsistos. Žmonės mąsto, buk moliu sudrumstas vandū yra sveikesnis. Ozion teisybė rieszasi su szium saprotavimu.

Analysis parodo jogei nusistojancios inolio drumslės podraug su savimi nuslėgia apszciai ir kitokių įsimaiszių drumbalų. Mąstymas, jog atskiestas molis pridūda sveikatą, kūmet nurytas podraug su kitai drambalais, yra tiktai paiku naravu. Nusistojimas vandens drumšlių yra laikomas už pagelbantį pagelbininką, vartojant pirma persisunkimo per s m y l t i n i k o s z t u v j . Kaip nepriegulmingas būdas apvalymo vandens nusigrendimu, painioms nepasipinant, gana gerai sekasi. Mums dūda paveikslą St. Louis miesto vandens įtaisai. Yra įtaisyti keturi duburiai dėl nusigrendimo drumslių. Kiekvienas iš jų yra 600 pėdų ilgio, 278 pėdų pločio ir 19 pėdų gylio. Paecilium išz jų naudojami; išz vieno leidžia vandenį dėl gerimo, antrą pripildo, o kitodu laiko dėl nusistojimo, arba vienas tikt, o antras išzvalomas tūm tarpu. Dumblą išz szių duburių išz mēzia vieną kartą kas ketvirtas mėnesis, kurio susigrendžia slūgsnis szesziolikos colių storio. Tą visą išzplauna su smar kiaz srove vandens. Iszlikimai (kasztai) labai maži szitaip apvalyti mutnų vandenį.

(Toliaus bus.)

Reikale susivienyji-mo draugyseziu.

Union City, Conn. Draugystė szv. Jurgio ant susirinkimo, 15 dieną Sausio szių metų, apsvarte klausimą susivienyjiimo pagelbinių draugysezių, kaip buvo per „Vienybę“ padūtas ūzmanymas, pripažino už naudingą ir reikalingą dėl draugų ir draugysezių gerovės.

Vienok tokis draugysezių

susivienyjiimas bus kėblu įkūnyti dėlei yvairumo draugysezių, kurių vienos yra laisvos, kitos-gi ne. Laisvos draugystės neužsiima reikalais tikybos ir palieka laisvai valiai kiekvieno pagal norą; tikėjimiszkos draugystės arba katalikiszkos, priverzia savo draugus atlikti išzpažintį ir szitas mūsų draugysezių darbas yra vienatine priezasczia, kurios dėl, negali draugystės, o ir lietuviai susivienyti.

Mes mislyjame, kad geriaus butų, idant atlikimas išzpažinties po prievarta taptu paszalinis išz visu pagelbinių draugysezių, ir išzpažintį gali atlikti kas nori ir kada nori, kad draugystės į tai visai nesikisztu. Nes ir szventieji, kurių vardais vadinasi mūsų draugystės, nevarė žmones su prievarta savęs klausyti ir paliko kiekvieno liūtai valiai tą. Kas norėjo, klausė jo, nenorėjo, mešs jo, nevertė, idant klausytu. Mes mislyjame kad kiekvienas supranta kas geras o kas piktas. Mūsų draugystės turētu buti kaipo tarpininkai: nedaleisti niekinti tikėjimo, nel varu vesti vieną prie atlikimo tikėjimiszky pareigų, kada toks neatlieka išz liūso noro. Mūsų draugystėms turi pakakti to, kad draugas lietuvis, sveikas kuniszka ir protiszka, nežiurint jo tikėjimiszky pažvalgų.

Visų draugysezių įstatymūse, arba konstitucijoi, pirmoje vietoje paraszyta „kad butu broliszka meilė ir paszalpa dėl brolių lietuvių“, kas ir turētu buti išz pildoma. Bet tas yra tiktai ant popieros ir tokį, kurs neatlieka išzpažinties, išzmeta išz draugystės. Ar tai tokia broliszka meilė? Sz priezastis, nedūdanti mums susivienyti, turi buti paszalinta kūmi veikiausiai, nes yra kenkianti lietuviszkai visūmėnei ir tautos labui. Szia dien yra

toks prieszginumas įsiskakni-
jės tarpe mūsų, kad kaujames
už nieką ir žudome taip men-
kas savo pajėgas, kurių taip
reikia atsigynimui nė neprie-
telių, kurie mus slogina.

Pirmas. Mūsų, sv. Jurgio,
draugystė padūda užmanymą,
kad tvi tūti išrinktas centra-
liskas komitetas dėl užlaiky-
mo tiesų visų draugysčių, nes
be pamato negalima statyti
namo, taip ir susivienijimo
draugystės negali būti be cent-
ralizsko komiteto.

Antras. Susirinkimas visų
draugysčių turėtų atsilikti du
kartu ant metų, kur suvažiuoti
pasitartiniai iš kožnos drau-
gystės.

Trecias. Visos draugystės
turi priimti iš kitos draugys-
tės atvykusį draugą, nežinrint
jo tikėjimiskų pažvalgų, ga-
na to, kad lietavis. Kad drau-
gystės neužsiminētu tikėji-
miskais reikalais, kas visai ne
jų darbu yra.

Draugystės kaip jau susivie-
nytu, turi išdūti palūdyjimą
išskelaujancziam savo drau-
gūi kaip jisai senas, ar pilnai
išsimokėjęs ir kaip ilgai yra
prigulėjęs į draugystę.

Jeigu norime sutverti susi-
vienijimą draugysčių, tai vi-
sos draugystės norinczios prie
susivienijimo prigulėti, turi
paszalinti priezastis, kurios ga-
lētu jam užkenkti. O didžiau-
sia priezastis yra priverstinas,
kaipo baudžiava, atlikimas iš
pažinties, kas priguli kiekvie-
no liūsam norai tiktai.

Sziadieninis „Susivienijimo
mas Lietuvių Amerikoje“ ki-
tados buvo katalikiskų ir ta-
neilgai tvėrė, turėjo tapti ka-
talikystė paszalinta, ir jos vie-
tą užėmė laisvė ir tautystė.
Sziadien „Sus.“ L. A. tikėji-
mu neužiima ir tūmi atidaras
dėl visų lietuvių, nežinrint kas
kokio tikėjimo, katalikas, pro-
testonas arba liuteris, gana to,
kad lietavis. Mūsų pagelbi-
nės draugystės turi imti pa-
veizdą ir paszalinius skirian-

cijas mus priezastis, gal grei-
cziaus susivienysim, o jei ne-
paszalinsime jų, tai niausimės
tarp savęs ir taip išnyksime
pavieniui.

Szitūs mūsų užmanymus pa-
dūdām apmastymui kitų drau-
gysčių, kurios taip gi pamis-
lytu, kokiu budu butu geriau-
siai sutverti tokį susivienijimą?

Sekr. Vincas Barotinskas.

P. O. Box 184
Union City, Conn.

Reikalė susivienijimo lietuviszku Socialistų.

29 Sausio Pittsburgo L. S.
D. P. ant komitetavo susirin-
kimo, vienbalsiai nutarė per-
statyti ant centralizsko orga-
nizatoriaus Dr. J. Szliupą kai-
po pilnai atsakanti pildyme
to urėdo. Pōdraug aprinkime
sekretoriaus, kasieriaus bei ki-
tų sanarių komiteto, atidūdām
balsą ant Scrantono Sekcijos;
matydami ypatingą reika-
lingumą aprinkime komiteto
iš sanarių apgyvenusių vie-
noje vietoje, idant atsitikus
visūmeniskam reikalui grei-
cziaus galētu susižinoti be už-
vilkinimo laiko, pakėlimo
kasztų bei išveņgimo asabisz-
kų užipuldinėjimų.

Taip gi užgiriam užman-
ymą Dr. J. Szliupo tilpusio 4
No. „Vienybės“, liuk pasis-
kyrimo už organą S. D. P. laik-
rasztį „Vienybe Lietuvnikų“
jei tikt redakcija apsiims iš-
pildyti mūsų nutarimus. Po
draug nutarėm: norint dar nė-
ra išrinkto komiteto, bet kaip
greitai bus išrinktas ypatin-
gai organizatorius, kad kūvei
kiausei butų sutaisytas pro-
gramas, ir per partijos organą
vieszai apgarsintas!

Ką kitos Sekcijos ant to?

Vardan Sekcijos sekretorius
P. Lorantz.

Draugysčių reikalai.

Pittston, Pa, 22 Sausio, 1899
metų tapo laikytas metinis su-

sirinkimas draugystės sv. Jū-
zapo ir apart kitko buvo už-
manymas kas link susivieny-
jimo draugysčių. Toliaus
tapo perskaityta iš 3 No.
„Vienybės“ atsiszaukimas
draugystės sv. Jūzapo iš
New Britain, Conn. Tai gi
mūsų draugystė sv. Jūzapo,
kaipo didžiausia iš aplinki-
nių Pittstono, vienbalsiai nu-
tarė prigulėti prie dabartinio
„Susivienijimo Lietuvių Ame-
rikoje“, o kad geriaus pasiz-
kinti mūsų draugbroliams, ko-
kią naudą mums atnesztu pri-
gulėjimas prie „Susivienijimo“,
nutarėme suszaukti dide-
lį susirinkimą ant 16-tos die-
nos Vasario, po bažnytinėje
salėje ant 7-tos val. vakare.
Dėlto gi meilingai užpraszo-
me kitas draugystes iš Pitts-
tono ant virsz minėto susirin-
kimo, nes bus daugybė prakil-
nių kalbėtojų iš svetimų
miestų. Už tai gi kiekvienas
sanaris privalo pasinaudoti iš
progos ir ateiti ant minėto va-
karo. Komitetas.

Lietuviszkas Teatras

po vardu „Iszgriovimas Kau-
no Pilies“ arba baisi kova lie-
tuvių su kryživeis laike viesz-
patavimo D. L. K. Algirdo ir
Keistucio senovės laiku Lie-
tuvoje! Labai akiva ir patrio-
tiszka zaislė 4 se permainose
bus perstatyta 11-tą dieną Va-
sario, (February) 1899 m., ant
Music Hall, Scrantone, per D.
L. K. Vytauto dramatiszką
kūpą.

Czia broliai pamatysite, kaip
mūsų bočiai, kovojo žiloje se-
novėje už savo tėvynę, pama-
tysite koke drapana vilkėjo,
koki buvo kareivei, kaip ve-
seiles kelė ir szliubus davinėjo
koki to laiko buvo kuningaisz-
cziai, kuningai ir t. t. matysite
Kruviną kovą (vainą). degan-
tį Kauną ir jame lietuviszkus
ir vokiszkus kareivius.

Pirmos klisos muzika. 30
zn o nių bus ant scenos. Pui-

kiauses teatras ką buvo lietu-
viszko kalboi grajytas. Pra-
sidės puse po 7 val. Įzengal 5c.
25c. 35c. 50 centų.

Užpraszoim visus Komitetas.

„Susivien.“ reikalė.

Iš priezasties apsirgimo
„Susivienijimo“ prezidento,
kun. Žilinsko, teiksīs „Susi-
vienijimo“ sanariai su viso-
kiais reikalais kreiptis prie
vice-prezidento po sziūmi ad-
resu:

A. Tepliuszis
177 N. Main str.
Pittston, Pa.

Kiti laikraszcziai meldžia-
mi yra atkartoti szią žinę.

Parapijos Balius

bus keliamas subatoje 11 die-
nų Vasario 1899 m. ant
Knights of Pythias Hall 757
Main str. Brockton, Mass.,
prasidės vakare 7 valandą ir
trauksīs iki vidurnakczini.

Įzenga vyrams 35 ct., motė-
rims gi dovanai.

Užpraszoime visus lietuvis
pasilinksminti. Komitetas.

Temykite.

Daugelis mums atraszo rei-
kalaudami rodos apie išzsius-
tus piningus Lietuvon per vi-
sokius agentus, labiausiai zy-
dus, kurie siunczia statei į sa-
vo kiszenių. Tai gi no edami,
kad jusų piāngai nē zutu
ir greitai dactū į rankes to
kuriam siunczia-si, siuskite per
„Vienybės“ redakcija, o grei-
cziausiai apturės. Taip gi
mes pardūdame laivakortes ant
greicziausių laivų į Hamburgą,
Bremen bei Antverpen, kaipo
ir atgal. Kas nenorite ilgū
ant marių plukauti, pirkite
laivakortę „Vienybės“ redak-
cijoi o nesigailėsite.

Prisiuncziant piningus ant
persiuntimo Lietuvon arba ant
laivakortes, uždekite adresą
tokį:

J. J. Pauksztis & Co.
Plymouth, Pa.

Mythai, pasakos ir legendos

Ziamaicziu.

Surinkti ir išleisti per D-ra Edm. Veckenstedta
vyresnyji senoviszku kalbu mokytoja prie Nikalojaus
gymnazijos Liepajuje (Kursze).

Lietuvizkai išguldė J. Szliupas, M. D.

(Tasa)

11. Kitą kart keli Ziamaicziai stovėjo pakrasztyje vieno azero. Tad jie patemyjo, kaip pauksztis nutupė ant medzgalio, zlinginczio vandenyje, ir ant ano tapė į azerą nuneszta. Ziamaicziai rįzosi pamėgzdzioti pauksztį. Jie įmetė keletą kamienų medzio į vandenį ir susėlo ant jų, nugaromis susiglaudę; ale idant jie negalėtu nupulti nū medzių, tai jie kojas apaczioje kamienų susiriszdino. Kamienai nū kraszto nustumti, emė vartytiesi ir veikiai nuneszė Ziamaiczius į azerą, liemenia su galva žiamyn, o kojomis augsztyu. Vos pakrasztyje pašlikusieji tai išvydo, jie dziaugėsi iš gudrumo anų, kurie į azerą išvaziavo, ir vienas iš jų suszuko: „Žiurėkite, kokie aš yra gudrus! Pirma jie susiszlapino kojas, potam jie vėl dziovina anas ant saulės.

12. Kitą kart Ziamaicziai norėjo persikelti per vieną azerą. Azeras buvo platus ir gilus, taip kad jie neįstengė per jį perbristi. Jie rodavojosi, kaip jie tai turį padaryti, kad persigautu per vandenį. Galiaus jiems pasirodė geriausiai busį išžemus azerą. Todėl jie vandenį sėmė savo kepurėmis ir ant kraszto pylė jį laukan. Galiaus vienas iš jų patemyjo, kad išsemtasis vandū vėl tekėjo į azerą, ir bėdintis gūdrumais tarp anų, jis padarė, tegul išpilti išsemtą vandenį antrąpus augszto kalno, kurį jie matė tulame atstume. Patarmė Ziamaicziams taip patiko, kad jie tūjau emėsi už darbo. Taip jie buvo jau ilgesnį laiką besemia ir vandenį bėneszą toli-toli. Kadągi jie kozną kepurę pilną vandens turėjo neszti per kalną, tai darbas su dideliu triusuėjo paakiui itin iš lengvo. Galiaus vienas iš jų padavė protingą projektą, kalną nukasus, tajį pakrasztyje supilti, idant jiems nereiktu pirma taip toli vaikszezioti, iki jį pasiekia. Projektas patiko jiems taip labai, jūg greitai jie emėsi aną išpildyti. Jie neszė žiamės savo kepurėse ir dirbo per keletą dienų be nusiimimo. Bet vienas iš jų galiaus tarė: „Kam mums pirma kalną nukasinėti ir jį vėl supilti, idant paskui vandenį iš azero samstant anąpus kalno išpilti laukan? Velyk mes kalną tūjau su pilkiame pacziane azere!“ Ziamaicziai tai išgirdę, pyko, kam jie tūjau nebuvo ant tos mislies atėję. Tūjau jie griebėsi ją išpildyti. Jau buvo jie žiamės į azerą per keletą dienų pylę, tad atsitiko, kad nū vieno iš medzių pakrasztyje nulūžo plona, sausa szaka ir įpūlė į vandenį. Toje paczioje valandoje įpūlė taip gi bitė į vandenį. Vos bitė buvo išvydusi szaką, ji stengėsi prie jos prisikabinti. Szaka plaukė į azerą. Tad Ziamaicziai pamislyjo, kad bitė tokiu budu plaukia per azerą, ir nutarė patys taip pat padaryti. Greitai jie nukirto medzius, įmetė jū į vandenį, išzoko į azerą ir prisikabino prie medzių. Medziai plaukė į azerą. Ziamaicziams taip vandenyje beplaukant, viena musė nutupė ant szakos. Vos Ziamaicziai buvo pamatę, kaip musė darė, kad persigautu per azerą, tai jie susėdo nugaromis susiglaudę ant medzių. Galiaus po ilgą ka-

mavimosi jie perplaukė per azerą, ne be to, kad daugelis iš jų butų prigėrę.

Pasiekę kitą krasztą, Ziamaicziai stebėjosi iš to, kad jie taip suszlapę esą, kūmet musė buvo su visu sausa pasilikusi. Vienas gi iš jų mokino jū ir sakė, kad musė esanti atsisėdusi ant kamieno su visu savo kūnu, kūmet jie kojas turėję nukoringę į vandenį. Tai jie įžiūrėjo ir nutarė susėsti ant kamienų su visu kūnu. Ale tiejie buvo taip siauri, kad tai jiems nenusedavė. Galiaus gi po ilgų tarybų ir manymų jiems parėjo į galvą surishti į kruvą po du ir tris kamienus, ir potam ant jų susėsti. Jie taip padarė ir dabar likosi sausi, besivažinėdami ant azero. Važinėjimas ant azero jiems taip labai patiko, kad jie keletą sykių pervaziavo per azerą, į vieną galą ir į kitą.

Ilgainiui Ziamaicziai žinojo, kaip reikia per vandenius persidanginti.

13. Seniaus Ziamaicziai nemokėjo nei skaityti rasztą nei raszyti. Kitą kart vienas svetimziamietis atėjo pas jū ir kada jie pamatė aną skaitant ir raszant, jie labai stebėjosi iš to ir tikėjo, kad svetimziamietis esąs Velnius; jie tą žmogų tūjau išsivyjo iš savo žiamės. Potam išsitarė keletas iš jų, kad jie patys butų žiamę apleidę, jeigu svetimziamietis nebutų szalinėjęs. Toks išsitarimas patiko keliems Ziamaicziams. Jieėjo paskui svetimziamietį, išmoko nū jo skaityti bei raszyti ir potam pamokino savo gentainius tos dailos. Burai laikė jū už Velnius ir išsikraustė szalin, o tie, kurie mokėjo skaityti bei raszyti, pasiliko ant dūgto ir pasisavino dirvas.tų, kurie buvo szalin išsidanginę.

14. Ziamaicziai buvo daug apie tai girdėję, kad esą išradimai žmogaus padaromi. Mat jeigu tulas jūdas dulkes įpiltum į geležinę dūdą, įdėtum kulką ir paspaustum mažą geležinę lazdelę, tai balsus griautinis girdisi ir iš dudos plakąs žaibas. Jie norėjo naujajį išradimą mielai iszmokti ir galiaus jiems pasisekė, įgyti szaudyklę. Kada toji buvo užtaisyta, visi kimszosi artyn, kad ją išszauti ar nors ranką uždėti ant vamzdžio. Tiktai vienas Ziamaiczius per tą kamszą negalėjo prilįsti ir paimti už szaudyklės. Tad jis atsistojo priesz tosios vazdį ir dziaugėsi iš savo vietos, sakydamas: „Taip, asz nors galėsiu tikrai pamatyti, kaip kulka išzlėks iš vamzdžio ir kur link jį lėks.“

15. Kitą kartą buvo atsitikę, kad keletas Ziamaiczių buvo išsidanginę į tolimą szalį. Po tulo laiko jie pradėjo ilgėtiesi savo tėvynės ir nutarė į ją pargrįžti. Už nirszę kelią, jie klausėsi senos moteriszkes. Toji parodė jiems vežimą, netolymais esantį, ir pasakė Ziamaicziams, tegul jie į prieszakį vežimo įstatą diszlių (kaip jį vadina tikrai lietuvizkai*) ir *Deichsel*.

potam seką, kur tasai parodys. Ziamaicziai taip ir padarė, stumė vežimą pirma savęs, žiūrėjo į diszlių ir sekę palei taip rodomą linkmę. Su vienu sykiu vežimas nū skardaus kranto nudundėjo į upę. Ziamaicziai drucziai laikėsi už vežimo, kada gi tojo diszlius dabar kaip kad pirma vis tiesiok rodė. Kadągi vandū buvo gilus, jie veikiai pastojo aukomis sriaunios upės.

*) Man rodosi Dzukai vadina *rodykle*; jeigu taip bata, velyk rodyklę vartoti negu dyselys, diszlius ir t. t., nės tas yra paimtas nū vokieczių (Toliaus bus.)

Atsakymai

Teisybės Jieszkotojai Scrantone. Tamistos raszto netalpin simo, nes buvo jau gana raszta apie jus parapijos reikalus prie kun. Pezos. Patalpintu mem, jeigu ant jo pasiraszytu keletas parapijonu arba bent Tamista savo varda padetu mei. Kuningai butu paskutiniai mulkiai, jeigu neimtu, kada dūdantis dūdamas dar rankas buczyuja idant kun. ne atmetu jo dolerio. Jau daugeliui kuningai atidarė akis, o su laiku atsidayrs ir pasta ruju. Kad iszmokeje po \$60 yra neleidziami į bažnycia ir neina daugiaus į ją. tai iszka dą turi tiktaikuningas.

Apgarsinimai

J. M. Brundza Dr. L. persikėle su savo garsingom gydū lem, isz Mahanoy City, Pa. į New Yorka ir kas atsizsauks viska atliks dykai lietuviams; savo isztirinejimu daug ligu iszgyde atsizsaukit po tokiu No, 71 Broome str. New York City.

TEMYKIT PHILA-LIETUVIAI!

Persikrausciau mesinyce į savo locna namą po No 1229 S. 2nd str. Pigiause lietuviszka mesinyzia visame mieste. Matydams menkuma uzdarbiu pasiryzu parduti szviezia ir gerą mesą už pigiause prekę, 5 ct pigiaus kaip kitur.

Priegtam pribavusiems lietuviams isz kitu miesto daliu, perkant pas mane, asz žinomku kasztus Strytkario. Mano prekės taip yra žemos, jog žmonės dyvijasi, kiti mesinykai jokiū būdu negali lygintis su manim.

Kiti inportavotas deszras pardūda po 18 ir 20 c. Asz pardūdu — po 15 c. Galvijena pardūdu nū 3c. iki 6c. ir angszciaus.

Kumpis virtas kitur po 20c. Asz pardūdu po 15c. Szolderiai szvieži nū 6c. iki 7c. o rukyti nū 8c. iki 9c.

Kiauliena [pork] 8c. Lasziniai ir laszinukai 8c. Lasziniai kostunerski po 13c.

Priegtam parlūdu žasis, visztas, gyvas ir ne gyvas, taipogi pardūdu kiauszinis, sviestą, bulves, kopūstus; viską pigiause ir didžiausiame pasirinkime

Sim. Arbacziauskas 1229 S. 2nd str. Philadelphia, Pa.

Juokai.

Mano patalpai apie ma boja, kartais ir butas net nu auna.

Galitada, kaip pareini isz kareziomos?

Priezingi — tula nu auna, kada noru į kareziomą izeiti.

Maldų knygos.

Table listing various prayer books and their prices, including titles like 'Aukso Viktorios' and 'Maldos yra rytmetinis'.

Deviszskos knygos.

Table listing various motto books and their prices, including titles like 'Aplė buvusių Dievo' and 'Aplėka yra aada'.

Moksliszkos knygos.

Table listing various educational books and their prices, including titles like 'Aplėkrausztis kon. Petravyciaus' and 'Aplė senovės Lietuvos pilla'.

Table listing various books and their prices, including titles like 'Aplė dokt' and 'Aplėka yra aada'.

Table listing various books and their prices, including titles like 'Simukas ir Magdute, parakolė' and 'Falmudas ir musų žyda'.

Notos dėl partapijono sudėstytos Dr. V. Kudirkos.

Table listing various books and their prices, including titles like 'Bum-czik czik [mozurka]' and 'Nebuno Vilnyš [valcas]'.

Paveikslai (abrozai)

Table listing various illustrations and their prices, including titles like 'Paveikslas Gedimino' and 'Paveikslas Vytauto'.

KNYGOS

SIVOS SPAUSTUVĖS.

Table listing various books and their prices, including titles like 'Aplėka Dievo' and 'Aplė Jonų Tvarducka garsų burtinija'.